

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Csipkés András József ügyvéd (Dr. Csipkés Ügyvédi Iroda) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, a dr. Hajnis Gábor ügyvéd által képviselt ifj. I.rendű alperes neve(I.rendű alperes címe) I. rendű, a dr. Nagy Attila ügyvéd által képviselt II.rendű alperes neve(II.rendű alperes címe) II. rendű, a dr. Pásztor Miklós ügyvéd által képviselt III.rendű alperes neve(III.rendű alperes címe) III. rendű, IV.rendű alperes neve(IV.rendű alperes címe) IV. rendű, a dr. Simon Zoltán ügyvéd által képviselt V.rendű alperes neve(V.rendű alperes címe) V. rendű, VI.rendű alperes neve(VI.rendű alperes címe) VI. rendű alperesek ellen végrendelet érvényességének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. november 8. napján meghozott 22.P.21.781/2011/7. számú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben, a következők szerint változtatja meg:

A keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasítja. Néhai **B.L.** 2005. december 28-án kelt írásbeli magánvégrendelete a II-VI. rendű alperesek viszonyában érvényes.

A II-VI. rendű alperesek annak türéseire kötelesek, hogy a **B.L.** örökhagyó tulajdonaként nyilvántartott, b-i 115100 helyrajzi szám alatt felvett ingatlan 6/7 részére, a sz-i 0215/1 helyrajzi számú ingatlan 1058/63228 tulajdoni illetőség 6/7 részére a felperes tulajdonjogát végrendeleti öröklés jogcímén bejegyezzék.

A B. Bank Zrt.-nél számlaszám számú folyószámla és a **számlaszám** számú értékszámla követelés tulajdonjoga a felperest végrendeleti öröklés jogcímén 6/7 részben illeti meg. A megkeresett számlavezető pénzintézet a számlák egyenlegének 6/7 részét fizesse ki a felperesnek.

A hagyatéki leltár B.2. és B.3. tételszáma alatt megjelölt részvények és személygépkocsi tulajdonjoga a felperest 6/7 részben illeti meg.

Az I. rendű alperest ügyvédi munkadíj és illeték megfizetésére kötelező rendelkezéseket mellőzi. A II-V. rendű alperesek által egyetemlegesen fizetendő ügyvédi munkadíjat 480.000 (Négyszáznolcvanezer) forint munkadíj + áfa, összesen 609.600 (Hatszázkilencezer-hatszáz) forintra leszállítja. A felperes 15 napon belül köteles megfizetni az I. rendű alperesnek 172.720 (Százhetvenkétezer-hétszázhusz) forint elsőfokú perköltséget.

A le nem rótt 900.000 (Kilencszázezer) forint elsőfokú eljárási illetékből a II-V. rendű alperesek által fizetendő kereseti illetéket személyenként 150.000 (Százötvenezer) forintra leszállítja, és kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására - a 300.000 (Háromszázezer) forint elsőfokú eljárási illetéket.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az ítéltábla a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 86.865 (Nyolcvanhatezer-nyolcszázhatvanöt) forint másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal

külön felhívására - 218.500 (Kétszáztizennyolcezer-ötszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

B.L. (továbbiakban: örökhagyó) **b-i B.** utca 3. szám alatti lakos 2006. május 12. napján végintézkedés hátrahagyásával elhunyt. A 2005. december 28. napján kelt „írásbeli magánvégrendelet” elnevezésű okiratban az örökhagyó úgy rendelkezett, hogy korábban szóban kinyilvánított döntését megváltoztatva, ingó- és ingatlan vagyonát legközelebbi testvérére **B.B.-re** (felperes) hagyja. Ennek ellentételezéseként testvérétől elvárja, hogy őt továbbra is mindenben segítse. Amennyiben **B.** nevű testvére előbb halálozna el, a neki járó gondoskodást **B.** leánya, **B.K.** biztosítja, ez esetben a hátrahagyott ingó- és ingatlan nevezettre száll. „**B.** akaratomat előzetesen leányával **K-val** egyeztettem (karácsonykor) az a fentieket elfogadta, vállalta.” Az okirat tartalmazza továbbá, hogy „felperes nevea magánvégrendelet keretén belül vállalja, hogy a magánvégrendelkező **L.** testvéréről, ha szükséges anyagilag is, betegsége esetén is gondoskodik.” Az okirat egy lapból áll, amit az örökhagyó mellett a felperes kedvezményezettként írt alá, az aláíró tanúk **J.A.** és **B.L.** voltak.

A hagyatéki eljárásban az örökhagyó törvényes örökösei közül az I. és II. rendű alperesek jogelődai, valamint a III-V. rendű alperesek az írásbeli magánvégrendeletet nem fogadták el érvényesnek, a VI. rendű alperes úgy nyilatkozott, hogy egyezség esetén hajlandó örökrészt átengedni a felperesnek. A közjegyző a 2007. március 6. napján meghozott ügyszám számú végzésével az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatállyal, törvényes öröklés jogcímén egymás közt egyenlő, 1/7-1/7 arányban az I-II. rendű alperesek jogelődjének és a III-VI. rendű alpereseknek adta át. A végzés indokolása szerint a végrendeletben a végrendeleti örökös az örökhagyó gondozására vonatkozó tartási nyilatkozatot tett, és azt mint kedvezményezett is aláírta. A törvényes örökösök a végrendeletet nem fogadták el érvényesnek, ezért a közjegyző az öröklési jogvitára tekintettel a hagyatékot ideiglenes hatállyal adta át.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, miszerint az örökhagyó 2005. december 28. napján kelt írásbeli magánvégrendelete érvényes, és a teljes hagyatékot adja át részére. A hagyaték átadása körében adja tulajdonába a hagyatéki leltárba felvett ingatlant és ingatlanilletőséget, az alpereseket tulajdonjoga bejegyzésének türéseire kötelezze. A folyószámla és értékpapír számla tekintetében tulajdonjogát állapítsa meg és keresse meg a bankot a számlán szereplő összegek kifizetése érdekében. A **B.** részvények és a **forgalmi rendszám** forgalmi rendszámú Opel Astra Club Caravan típusú személygépkocsi tekintetében kérelme tulajdonjoga megállapítására irányult. A felperes álláspontja szerint a végrendelet alakilag szabályos, érvényes, amikor azt ő aláírta, azon az örökhagyó és a tanúk aláírása is rajta volt. A végrendelet megalkotásában nem működött közre, annak aláírásánál nem volt jelen. Álláspontja szerint a végrendeletben írt és rá vonatkozó vállalás meghagyásnak minősül, ami a végrendeletben megengedett.

Az I-V. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. rendű alperes álláspontja szerint az okirat jogokat-kötelezettségeket rögzítő szerződés és nem végrendelet, továbbá végrendeletként több okból érvénytelen. **B.I-né** vallomása szerint a végrendeletet a felperes gépelte, ami közreműködésnek minősül és juttatása a Ptk. 632. §-a alapján érvénytelen. Alaki hiba, hogy a végrendelet első oldalán nincs sorszámozás. A végrendeletben egyértelműen kell megjelölni a keltezés helyét és időpontját. A perbeli okiraton a keltezés dátuma többször átütött, módosított számkarakterű, ezért formájában

nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, továbbá a keltezés helyével ellentétben annak aláírására nem B-en, hanem B-n került sor. A PK 86. számú állásfoglalás alapján a végrendelező személyazonosítását a két tanúnak kell elvégeznie, ezért tanúzásra olyan személy alkalmas, aki az örökhagyó személyazonosságát hitelt érdemlő módon megállapította, mely körülménynek ki kell derülnie az okiratból. Ez a perbeli végrendelet esetén nem teljesült, mert a tanúk nem nyilatkoztak arról, hogy az örökhagyó személyazonosságáról meggyőződtek volna, továbbá arról sem, hogy a végrendeletet az örökhagyó előttük írta alá, vagy aláírását előttük magáénak ismerte el. Mindezekre tekintettel az okirat szabályszerűségéhez nem elegendő csupán a két tanú aláírása. Aggályos továbbá az okirat abból a szempontból is, miszerint a hatályos jogszabályok alapján az örökhagyó olyan végrendeleti intézkedése, amely szerint az örökségben valamely eseménytől kezdve az addigi örököst más váltja fel - érvénytelen. A nevezett örökös halála esetére történő utóörökös-nevezés bizonyos esetekben érvényes lehet, jelen esetben azonban az okirat - tartási jellegét tekintve - végrendeleti minőségben ilyen rendelkezést nem tartalmazhat. Mindezek alapján a végrendelet nem felel meg az alakai és tartalmi jogszabályi feltételeknek, így az érvényesnek nem tekinthető.

A II. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a felperes nyilatkozatából kitűnően a végrendeletet ő gépelte le a munkahelyén, ezért közreműködött annak megalkotásában.

A III-IV. rendű alperesek álláspontja szerint tartalma alapján a végrendelet egy gondozási szerződés, amit a felperes készített, ezért az a Ptk. 632. §-a alapján érvénytelen. Azt a felperes gépelte le, amit valószínűsít, hogy a közjegyzői iratok közt fellelhető 2007. április 23-án érkezett írógéppel készített felperesi beadvány rátekintés alapján ugyanazzal az írógéppel készült, mint a végrendelet, különös tekintettel az átütésekre. A végrendelet azt tartalmazza, hogy annak aláírása két tanú jelenlétében történt, ami bizonyítja, hogy az aláírásnál a felperes is jelen volt.

Az V. rendű alperes egyetértett a III-IV. rendű alperesek védekezésével és kiemelte, hogy az okirat szerződéses jellegét igazolja a felperes kötelezettségvállalása, továbbá a szerződő felek egyidejű aláírására történő utalás. Az okirat alakilag is aggályos, mert a keltezés időpontja javítva van, ami nem szabályszerű. Tartalmazza továbbá azt is, hogy az örökhagyó annak tartalmáról a felperes lányával egyeztetett karácsonykor, melynek a keltezés időpontja tekintetében van jelentősége.

A VI. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte, előadása szerint az örökhagyó elmondta neki, hogy elkészítette végrendeletét, melyben a felperesre végrendelezett, de arra kérte, hogy ezt senkinek se mondja el.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy néhai **B.L.** 2005. december 28-án kelt írásbeli magánvégrendelete érvényes, végrendeleti örököse felperes nevefelperes. Annak tűrésére kötelezte az alpereseket, hogy az örökhagyó nevén álló b-i hrsz. alatt felvett ingatlan 1/1 tulajdoni illetőségére, valamint a sz-i hrsz.-ú ingatlan örökhagyó nevén álló 1058/63228 tulajdoni illetőségére a felperes tulajdonjogát végrendeleti öröklés jogcímén bejegyezzék. Megállapította, hogy a B. Bank Zrt.-nél vezetett **számlaszám** számú folyószámla és a **számlaszám** számú értékszámla tulajdonjoga a felperest illeti végrendeleti öröklés jogcímén. Megkereste a számlavezető pénzügyintézetet, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követően a számlaegyenleget a felperes részére fizessék ki. Megállapította, hogy a **ügyszám** számú eljárásban a b-i Önkormányzat által **leltári szám** szám alatt felvett hagyatéki leltár B.2. tételszám alatt felsorolt **B.** részvények, valamint B.3. szám alatt felsorolt **forgalmi rendszám** forgalmi rendszámú Opel Astra Club Caravan típusú személygépkocsi tulajdonjoga a felperest illeti végrendeleti öröklés jogcímén. Kötelezte a IV-V. rendű

alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 600.000 forint + áfa, összesen 750.000 forint ügyvédi munkadíjat mint perköltséget. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperes részére további 20.000 forint + áfa, összesen 25.000 forint ügyvédi munkadíjat. Kötelezte a II-V. rendű alpereseket, hogy a le nem rótt 900.000 forint illetékből személyenként 180.000 forintot fizessenek meg az államnak külön felhívásra, további 180.000 forint illetéket az állam visel.

Az ítélet indokolása szerint az alperesek védekezése a perben arra irányult, hogy a végrendelet tételében a felperes közreműködött, ezért a részére szóló juttatás érvénytelen, továbbá a végrendelet tartalma nem végrendelet, mellyel az elsőfokú bíróság nem értett egyet. A Ptk. 636. § (1) és (2) bekezdéseire hivatkozással utalt arra, miszerint a perbeli végrendelet tartalmazza, hogy az örökhagyó korábbi végrendeletét visszavonja, a felperest nevezi meg általános örökösül. A végrendelet valóban tartalmaz az örökösre vonatkozó előírásokat, mely szerint az örökhagyó a végrendelkezés ellentételezéseként az örököstől elvárja, hogy róla a jövőben is gondoskodjon, úgy mint eddig tette, a felperes vállalja, hogy ezt megteszi, ha nem teljesíti, úgy a végrendelkezést visszavonja. Tartalmazza a végrendelet azt is, hogy amennyiben a felperes korábban halna meg, úgy vállalását leánya fogja helyette teljesíteni, és ebben az esetben ő örököl. Az örökhagyó ezt B. K-val egyeztetette, aki azt vállalta is. A Ptk. 642. § (1) bekezdése szerint az örökhagyó a hagyatékban részesülő személyt olyan kötelezettséggel is terhelheti, amelynek követelésére más nem válik jogosulttá (meghagyás). A (2) bekezdés értelmében, ha feltehető, hogy az örökhagyó a részesítést a meghagyás teljesítéséhez kívánja kötni, a meghagyással terhelt a részesítést elveszti, ha a meghagyást nem teljesíti, vagy annak teljesítése neki felróható okból válik lehetetlenné. Erre figyelemmel helyes az a felperesi hivatkozás, hogy az örökhagyó meghagyás terhével hagyományozta rá vagyonát, ez az előírás illetőleg „vállalás” önmagában a végrendeletet nem teszi érvénytelenné vagy más típusú „szerződéssé”.

A Ptk. 632. §-ában írt érvénytelenségi okra való hivatkozásra figyelemmel vizsgálni kellett, hogy a felperes közreműködött-e a végrendelet megalkotásában, mely körben figyelmet érdemel az a tény, hogy a végrendeletet a felperes is aláírta. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság indokolásában részletesen utalt a felperes személyes előadására, J.A., B.L. tanúk vallomására, valamint a perben kirendelt írásszakértő véleményére. Álláspontja szerint a bizonyítékok a felperes személyes előadását támasztják alá, mely szerint az örökhagyó végrendelkezési szándékának kialakításában, a végrendelet elkészítésében tevőlegesen nem vett részt, az abban foglaltakat csupán tudomásul vette, amikor a végrendeletet az örökhagyó kérésére aláírta. Azt a tényt, hogy a felperes lánya mentességi jogával élve nem tett vallomást, a bíróság az egyéb bizonyítékok tükrében nem értékelhette a felperes terhére. Önmagában az, hogy a felperes a végrendelet tartalmát ismerte, azzal egyetértett, vállalta, hogy az örökhagyó kérésére őt ugyanúgy ellátja mint korábban, a végrendeletet nem teszi érvénytelenné.

Az alperesek védekezését nem támasztotta alá az írásszakértő véleménye, továbbá a végrendelet feltalálásának körülményei és az akkor jelenlévő tanúk vallomása sem. Az írásszakértő véleménye szerint a végrendelet és a felperes közjegyzőhöz címzett levele nem ugyanazon az írógépen készült, és a gépiró személye sem azonos. A végrendeleten lévő aláírások és „adatírások” ugyanabból a tollból származnak, az azonban nem állapítható meg, hogy az aláírások mikor kerültek az okiratra.

B.I.L-né tanúvallomását az elsőfokú bíróság az egyéb vallomások és a szakértői vélemény tükrében nem fogadta el perdöntőnek. Azt, hogy a végrendeletet a felperes gépelte, csupán nevezett tanú állította, ami azonban az alperesi állítás bizonyítására nem volt elegendő. Az I. rendű alperes által hivatkozott

érvénytelenségi okok tekintetében utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a végrendeleti tanúk az örökhagyót mint a felperes testvérét korábbról ismerték, ezért személyazonosságáról külön meggyőződniük nem volt szükséges, ezért az ezzel kapcsolatos hivatkozás nem megalapozott. A perbeli végrendeleten a keltezés helye és ideje feltüntetésre került, ezért az magából az okiratból kiderül. Önmagában az, hogy annak aláírására nem a keltezés helyén, hanem B-n került sor, nem érvénytelenségi ok, ahogyan az átütés sem, figyelemmel az aggálytalan szakértői véleményben foglaltakra is. A sorszámozás hiányossága tekintetében utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a végrendelet egy lapból áll, melyen az oldalak külön sorszámozása nem szükséges, figyelemmel a „Pp.”-nyilvánvaló elírás folytán helyesen - Ptk. 629. § (2) bekezdésében írtakra. Az alperesek pervesztesek lettek, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelesek a felperesnek az ügyvédi munkadíjból álló perköltséget megfizetni. A VI. rendű alperestől a felperes perköltséget elismerésére figyelemmel nem igényelt.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest a 2010. október 5-én - lényegében feleslegesen - megtartott tárgyalás miatt, a tárgyalás költségének megfizetésére is kötelezte, mivel a tárgyalás megtartása az ő magatartására visszavezethető ok miatt merült fel. Az ezzel kapcsolatos tényekre az elsőfokú bíróság az ítélet nyolcadik oldalán utalt, mely szerint a perben 2010. október 5-én hozott ítéletet, amely ellen az I. rendű alperes pártfogó ügyvédje útján terjesztett elő fellebbezést 2010. november 9-én azzal, hogy indokolása előadására határidő engedélyezését kéri. Ezt követően 2010. november 16-án az I. rendű alperes fiának képviselője jelentette be, hogy az I. rendű alperes az ítélet meghozatalát megelőzően elhunyt, ezért a bíróság végzésével megállapította, hogy az eljárás az I. rendű alperes I. rendű alperes neve 2010. szeptember 14-én bekövetkezett halála folytán jogutódja perbelépéséig vagy perbevonásáig félbeszakadt, ezért az ezután keletkezett határozatok, így a ügyszám számú ítélet is hatálytalan.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte, hogy az ítélőtábla azt változtassa meg, és állapítsa meg az örökhagyó magánvégrendeletének érvénytelenségét. Ha az ítélőtábla megítélése szerint a bizonyítás elégtelen, utasítsa az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására.

Az I. rendű alperes álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése és mérlegelése aggályos, a végrendelet alaki és tartalmi követelményeivel kapcsolatos hivatkozások tekintetében az elsőfokú bíróság döntése téves értelmezésen alapul. Az írásbeli magánvégrendelet elnevezésű okirat „semmilyenben nem felel meg” a végrendelettel szemben támasztott alaki és tartalmi követelményeknek. A Ptk. rendelkezései alapján a bírói gyakorlat alakította ki azt a feltétel- és követelményrendszert, ami a végrendelet, mint okirat érvényességi kellékeit határozza meg. A PK 85. számú állásfoglalás szerint a minimális alaki kellékek körébe tartozik az, hogy az okirat olyan nyilatkozatot tartalmazzon az örökhagyó részéről, melyből a végrendeleti minősége kitűnik. A végrendelet az örökhagyó egyoldalú jognyilatkozata, a perbeli okirat azonban két fél jognyilatkozatát tartalmazza és azt a felperes is aláírta, ami már önmagában is kivonja az okiratot a végrendeleti körből. Az jogokat és kötelezettségeket rögzítő szerződés és nem tekinthető az örökhagyó halál esetére szóló egyoldalú jognyilatkozatának. A hivatkozott állásfoglalás kizárja a végrendelet érvényességét abban az esetben, ha a végrendelet kedvezményezettje részt vesz a végintézkedés elkészítésében, a végintézkedési nyilatkozatban. Az eljárás során kihallgatott **B-né** tanú egyértelműen megerősítette azt az alperesi állítást, miszerint a felperes az okiratot nem pusztán aláírásával látta el, hanem azt maga írta írógépen. A felperes közjegyzőnek írt beadványa, laikus szemlélő számára is feltűnő módon, megegyezik stílus- és gépelési jegyeiben a végrendelettel. A joggyakorlat a végrendeletet leíró, gépelő személyt egyértelműen közreműködőnek tekinti. Az I. rendű alperes

indítványozta írásszakértő kirendelését annak alátámasztására, hogy a végrendelet és a felperes közjegyzőnek írt levele azonos írógéppel készült.

Alaki okból is érvénytelen a végrendelet, mert nem felel meg a több oldalból álló végrendelet oldalszámozására vonatkozó szabályoknak, mert első oldalán számozás nincs. Az okiraton a dátum napja többször átütött, módosított számkarakterű, ezért ezen formájában nem felel meg a jogszabályi előírásoknak. Az aláírás helyszíne sem azonos a keltezés helyével, mert a perbeli adatok szerint a végrendelet B-n került aláírásra. Az allográf végrendelet akkor érvényes, ha azt az örökhagyó két tanú együttes jelenlétében írja alá, vagy ha már azt aláírta, aláírását két tanú előtt magáénak ismeri el, és azt mindkét esetben a tanúk e minőségük és a végrendelkező személyéről való meggyőződésük megtörténtének feltüntetése mellett írják alá. A PK 86. számú állásfoglalás alapján a végrendelkező személyazonosítását kell két tanúnak elvégeznie, melyre az a tanú alkalmas, aki a személyazonosságot hitelt érdemlő módon megállapította, mely körülmény ki kell hogy derüljön az okiratból. A tanú tehát nem a végrendelet tartalmát tanúsítja, hanem azt a körülményt, miszerint az okiratban feltüntetett személy az, aki az okiratot együttes jelenlétükben előttük írja alá, s kinek a személyazonosságáról előzetesen meggyőződtek. A per tárgyát képező okiratból nem derül ki, hogy a tanúk az örökhagyó személyazonosságáról meggyőződtek-e, azt az örökhagyó előttük írta alá vagy aláírását előttük magáénak ismerte el. Mindezek tekintetében a tanúk nem nyilatkoztak, az okiraton csupán aláírásuk szerepel, ezért a végrendelet érvényesnek nem tekinthető.

Az okirat elnevezése ellenére kétoldalú tartási szerződésnek minősül. Azt a felperes maga is aláírta kedvezményezett minőségben, ami végrendelet esetén fogalmilag kizárt, ezért aláírása szerződésre utal. Az örökhagyó visszterhesen rendelkezett vagyonáról, mert kijelentette, hogy ellentételezésként várja el, hogy a felperes őt továbbra is mindenben segítse, ami tartási kötelezettség rögzítése vagyoni juttatás fejében. Ezt a szándékot erősíti meg az első oldal utolsó előtti bekezdése, mely szerint ha a felperes előbb halálozna el, a neki járó gondoskodást a felperes lánya biztosítja. Mindezekből következően egyértelműen ellenszolgáltatásként értékelendő a gondoskodás, ami feltétele a juttatásnak. Aggályos az okirat abból a szempontból is, miszerint a hatályos jogszabályok alapján az örökhagyó olyan végrendeleti intézkedése, amely szerint örökségben valamely eseménytől vagy időponttól kezdve az addigi örököszt más váltja fel - érvénytelen. A nevezett örökös halála esetére történő utóörökös-nevezés bizonyos esetekben érvényes lehet, jelen esetben azonban az okirat tartási jellegét tekintve, végrendeleti minőségben ilyen rendelkezést nem tartalmazhat.

Az I. rendű alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a tényállás megállapításánál a következőket is figyelembe kellett volna vennie: A perben kirendelt írásszakértő 2010. április 22-én elismerte, hogy szakértőként az ügyben semmi érdemlegeset nem tud előadni. **B.I.L-né** tanú vallomásából kitűnően a felperes elmondta neki, hogy ő gépelte a végrendeletet, amit az örökhagyó csak aláírt, és „akkor valami kollega és szomszéd is ott volt”. Ezzel szemben **J.A.** és **B.L.** akként nyilatkoztak, hogy a végrendeletet B-n a **Sz. Kft.-**nél írták alá, melynek során fel kellett volna hogy tűnjön számukra, miszerint az aláírásuktól két centiméterre olvasható keltezés helyszíne nem egyezik a valós helyszínnel, ezért a tanúk vallomásának hitelessége kétséges.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az „alperesek” perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a teljes körű és mindenre kiterjedő bizonyítási eljárás eredményeként a tények helyes mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy az örökhagyó végrendelete érvényes. A bizonyítékok alapján kétséget kizáróan megállapítható, miszerint az örökhagyó szándéka arra irányult, hogy korábbi

végrendeletét visszavonja és a felperest nevezze meg általános örököséül. Ezt nemcsak a végrendelet, hanem a VI. rendű alperes bíróságnak címzett 2007. szeptember 10-én kelt levele is megerősíti. A végrendeletkézés körülményeit igazolták a végrendeleti tanúk. A felperes az elsőfokú eljárásban is hivatkozott a BH1998. 175. számú jogesetre, melynek kapcsán a bíróság megállapította, hogy a téves keltezés nem eredményezi a végrendelet eredménytelenségét, hanem a valóságos adatok bizonyításának útját nyitja meg. A perbeli esetben a valós tényeket az okirati tanúk kétséget kizáró módon igazolták, mellyel összefüggésben olyan ok nem merült fel, ami a végrendelet érvénytelenségét eredményezné. A PK 85. számú állásfoglalása alapján egyértelműen kimondható, hogy a végrendelet az örökhagyótól származó olyan, halál esetére szóló nyilatkozatot tartalmaz, melyből végrendeleti minősége egyértelműen kitűnik. **B-né** tanúvallomása ellentmondásos volt. A végrendelet megtalálásának körülményeiről beszámoló tanúk vallomásából egyértelműen kitűnik, hogy a felperes pincében való kutakodása kizárólag a kazetta és nem a végrendelet megtalálására irányult, mert nem tudta és nem is tudhatta, hogy a kazettában található a végrendelet. A fellebbezés konkrét bizonyítékra való hivatkozás nélkül támadja az írásszakértői véleményt, ami kétséget kizáróan megállapítja, hogy a végrendelet és a felperesi levél nem azonos írógéppel készült és nem ugyanaz a személy gépelte azokat, ezért elfogadhatatlan és szükségtelen a másodfokú eljárásban újabb szakértő bevonására.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság tartalmát értékelve tévesen állapította meg, hogy a 2003. december 28-án kelt okirat az örökhagyó felperes javára szóló végrendelete. A végrendelet egyoldalú jogügylet, mellyel az örökhagyó ellenszolgáltatási kötelezettség nélkül teszi örökösévé a megnevezett személyt. Megalapozatlan az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy az örökhagyó felperesre vonatkozó „előírása” meghagyásnak minősül. A Ptk. 642. § (1) bekezdésének tartalmából kitűnően a meghagyás az örökhagyó olyan rendelkezése, mellyel a hagyatékából részesülő személyt olyan kötelezettséggel terheli, amelynek követelésére más nem válik jogosulttá. Az örökhagyó hagyatékából csak halála esetén lehet részesülni, melyből következően meghagyásnak csak olyan kötelezettség minősülhet, amit a hagyatékából részesülőnek az örökhagyó halála után kell teljesítenie. Erre figyelemmel az örökhagyónak életében teljesítendő kötelezettség nem meghagyás.

Az írásbeli magánvégrendelet elnevezésű okiratban az örökhagyó a felperest nevezte meg örökösévé. Az okirat hatodik bekezdésében, arra az esetre, ha a felperes előbb halna meg, úgy rendelkezett, hogy ingó- és ingatlan vagyona a felperes lányára, **B. K**-ra száll át, ami a Ptk. 640. § (1) bekezdésében foglaltak alapján helyettes örökösnevezés. A végrendelet szerint az örökhagyó örökössé nevezése „ellentételezéseként elvárja”, hogy őt a felperes mindenben segítse, amennyiben a felperes vagy leánya leírt „elvárásait” nem teljesítené végrendeletét írásban vissza fogja vonni. Az okirat ötödik bekezdése a felperes nyilatkozatát tartalmazza, mely szerint „a magánvégrendelet keretén belül vállalja”, hogy az örökhagyóról, ha szükséges anyagilag is, illetve betegsége esetén is gondoskodik. A hetedik bekezdés tartalmából kitűnően az örökhagyó az ezt megelőző rendelkezéseket előzetesen egyeztetette a helyettes örökösként megjelölt **B. K**-val, aki azokat „elfogadta, vállalta”. Mindezekből egyértelműen következik, hogy az örökhagyó a felperest illetve **B. K**-t „ellentételezés”, azaz ellenszolgáltatás (segítés, gondozás) fejében nevezte örökösévé, akik az ellenszolgáltatás teljesítését vállalták. Erre tekintettel a 2005. december 28-án kelt okirat tartalma alapján nem írásbeli magánvégrendelet, hanem szerződés. Az öröklési jog szabályai szerint az örökhagyó ellenszolgáltatásért kizárólag öröklési szerződéssel - tartás vagy életjáradék fejében - rendelkezhet vagyona örökléséről (Ptk. 655. § (1) bekezdés). Az okirat szerint az örökös kötelezettsége az örökhagyó segítése, szükség esetén gondozása, valamint eltemettetése, ami nem felel meg a Ptk. 586. § (1) bekezdése szerinti megfelelő

eltartásnak. Erre tekintettel a felek megállapodása öröklési szerződésnek sem minősíthető.

Mivel a 2005. december 28-án kelt okirat nem írásbeli magánvégrendelet, szükségtelen volt vizsgálni az elsőfokú bíróság döntését az I. rendű alperes által hivatkozott érvénytelenségi okok tekintetében.

A kifejtettek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta, és a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasította. Ennek következtében szükségessé vált az egyes ítéleti rendelkezések részbeni megváltoztatása is. Mivel a II-VI. rendű alperesek az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezést nem terjesztettek elő, a kereset I. rendű alperessel szemben való elutasítására figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét részben akként változtatta meg, hogy az örökös írásbeli magánvégrendelete a II-VI. rendű alperesek viszonyában érvényes. Ennek alapján a felperes a hagyaték 6/7 részét szerezte meg, ezért a II-VI. rendű alperesek kötelesek annak tűrésére, hogy ezen részilletőségre a felperes tulajdonjogát bejegyezzék. A hagyatékából való részesedésének megfelelően változtatta meg a folyószámla, az értékszám, a részvények és a személygépkocsi tulajdonjogának megállapításával kapcsolatos rendelkezéseket, valamint a pénzintézetnek szóló megkeresést. Pernyertességére figyelemmel az I. rendű alperest ügyvédi munkadíj és illeték megfizetésére kötelező rendelkezéseket mellőzte, és örökrészeivel arányosan csökkentette a II-V. rendű alpereseket terhelő perköltséget és illetéket. Pervesztessége folytán a felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az I. rendű alperes javára elsőfokú perköltség megfizetésére, ami a képviselővel felmerült, örökrésze értéke alapján a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet szerint megállapított, áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíj. Észlelte az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően rendelkezett a le nem rótt kereseti illeték viseléséről, mert a II-V. rendű alpereseket a VI. rendű alperes örökrészeivel arányos illeték megfizetésére is kötelezte. Mivel a VI. rendű alperes a keresetet elismerte és tőle a felperes perköltséget nem igényelt, a VI. rendű alperes örökrészeire eső eljárási illeték megfizetésére a felperes köteles. Ezért az ítéletábra a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint kötelezte a felperest az I. és VI. rendű alperesek örökrészeivel arányos eljárási illeték megfizetésére.

A másodfokú eljárásban a felperes az I. rendű alperessel szemben pervesztés lett, ezért az ítéletábra a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a másodfokú perköltség, továbbá az I. rendű alperes által le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére. Az I. rendű alperesnek járó ügyvédi munkadíjat örökrésze értéke alapulvételével a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerint határozta meg, amelyhez hozzászámította a 27%-os áfát.

Budapest, 2013. január 24.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró

. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
írnök